

გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა **საქართველოს სახელით**

შესავალი ნაწილი

18.06.2019 წელი

ქ. თბილისი

თბილისის საქალაქო სასამართლო
სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია
მოსამართლე - ირაკლი კოპალიანი
სხდომის მდივანი - სალომე გურგუჩიანი

მოსარჩელე - სს "ს-----ი"

წარმომადგენელი - ჯ-----ი

მოპასუხე - ო-----ე

დავის საგანი - თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი

1. სასარჩელო მოთხოვნა

ო-----ეს, სს „ს-----“ სასარგებლოდ დაეკისროს - 15 741.85 ლარის გადახდა (წარმომადგენლის ხარჯის ანაზღაურების მოთხოვნაზე მოსარჩელემ უარი თქვა სხდომაზე).

სარჩელი დამყარებულია შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე:

2018 წლის 23 მაისს სს „ს-----სა“ და ვ-----ს შორის დაიდო ავტოსატრანსპორტო საშუალების დაზღვევის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც ვ-----მა დააზღვია მის საკუთრებაში არსებული ავტომანქანა HYUNDAI SANTA FE, სახელმწიფო ნომრით V-----, დაზღვევის

მოქმედების ვადად კი განისაზღვრა 23.05.2018 წ. – 22.05.2020 წ.

2018 წლის 12 დეკემბერს ქ. თბილისში, მტკვრის მარცხენა სანაპიროზე მოხდა ავტოსაგზაო შემთხვევა. შემთხვევის ადგილზე მალევე მივიდა საპატრულო პოლიცია, რის შედეგადაც მოხდა საჯარიმო ქვითრის გამოწერა, მხარეთა მიერ ახსნა-განმარტების წარდგენა და სქემატური ნახაზის შედგენა. იქიდან გამომდინარე, რომ დაზარალებულის ავტომანქანა იყო დაზღვეული, ს-----
-----ში, ფიზიკურმა პირმა ვ-----მა, რომელიც სადაზღვევო შემთხვევის დროს მართავდა ავტომობილს, მოითხოვა სადაზღვევო შემთხვევის შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

სს „ს-----მა“ აანაზღაურა დაზარალებულის ავტომანქანის შეკეთებისთვის აუცილებელი ხარჯები, კერძოდ, A-----.-
ს მიერ გამოწერილი ინვოისი #9---ის მიხედვით მოხდა ავტომობილის შეკეთებისათვის აუცილებელი ხარჯების გამოთვლა, რომელმაც შეადგინა 15,875.85 ლარი, რომლის ანაზღაურებაც მოხდა სს „ს-----
---ი“-ს მიერ.

2. მოპასუხის პოზიცია

2.1. მოპასუხე ო-----ემ სს „ს-----სა“ სარჩელი ნაწილობრივ, 7000 ლარის მოთხოვნის ნაწილში ცნო. მოპასუხემ მიუთითა, რომ ავტომანქანის დაზიანების ხარისხის გათვალისწინებით, სადაზღვევო კომპანიის სასარჩელო მოთხოვნა არ უნდა აღემატებოდეს 7000 ლარს, შესაბამისად, სასარჩელო მოთხოვნა დანარჩენ ნაწილში უსაფუძვლოა და არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

3. ფაქტობრივი გარემოებები

3.1. დადგენილი უდავო ფაქტობრივი გარემოებები

3.1.1. 2018 წლის 12 დეკემბერს, ქ. თბილისში, მოქალაქე ო-----ე, რომელიც მართავდა „მაზდა“-ს მარკის ავტოსატრანსპორტო საშუალებას სახელმწიფო ნომრით „I-----“ დაარღვია მოძრაობის წესები, გადავიდა საპირისპირო ზოლში და შეეჯახა ჯერ „ჰიუნდაი“-ს მარკის ავტომანქანას სახელმწიფო ნომრით „V-----“, რომელსაც მართავდა ვ-----ი.

პატრულ-ინსპექტორის მიერ შედგენილი ელექტრონული საჯარიმო ქვითრის თანახმად, სამართალდამრღვევ პირად მიჩნეულ იქნა ო-----ე, რომელიც დაჯარიმდა 250 ლარით.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ელექტრონული საჯარიმო ქვითარი (ს.ფ.21);
- საგზაო-სატრანსპორტო შემთხვევის სქემატური ნახაზი (ს.ფ. 16);
- ახსნა-განმარტებები (ს.ფ. 17-20);
- მხარეთა ახსნა-განმარტება.

3.1.3. „A-----“-ს მიერ 30/12/2018 წელს გაცემული აქტის თანახმად, ავტოსაგზაო შემთხვევის შედეგად დაზიანებული ავტომანქანის HYUNDAI SANTA FE, სახელმწიფო ნომრით V-----, გამოშვების წელი - 2011, სარეგისტრაციო აღდგენითი სამუშაოების ღირებულებამ შეადგინა 15741.85 ლარი. აქტი ძალაში იყო ორი კვირის ვადაში.

სადაზღვევო პოლისით განსაზღვრული ფრანშიზის გათვალისწინებით სადაზღვევო ანაზღაურებამ შეადგინა 15741.85 ლარი, რაც სს „ს-----
-----მა“ დამზღვევს აუნაზღაურა 2019 წლის 18 იანვარს.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- „A-----“-ის ზარალის შეფასების აქტი (ს.ფ. 23-25);
- საგადახდო დავალება #2---- (ს.ფ. 27);
- მხარეთა ახსნა-განმარტება.

3.2. დადგენილი სადავო ფაქტობრივი გარემოებები

3.2.1. საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულების, მხარეთა ახსნა-განმარტების მხედველობაში მიღებით სასამართლო განმარტავს, რომ მოსარჩელე სს „ს-----
-----“ მიერ სადაზღვევო შემთხვევის დადგომით, მზღვეველისთვის ანაზღაურებული ზიანი 15 741.85 ლარი, არ წარმოადგენს ავტოსაგზაო შემთხვევის დროს დაზიანებული, დაზღვეული ავტომანქანის თავდაპირველ მდგომარეობაში მოსაყვანად გასაწევი აუცილებელი ხარჯების რელევანტურ და საბაზრო ფასებთან შესაბამისობაში არსებულ ოდენობას.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და

შესაგებელს. ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.

აღნიშნული კვლევისას სასამართლო უმთავრესად ხელმძღვანელობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-2 ნაწილით რეგლამენტირებული ნუსხით, თუ რაზე დაყრდნობითაა შესაძლებელი საქმის სადავო გარემოებების დადასტურება, ესენია: თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტება, მოწმეთა ჩვენება, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებები და ექსპერტთა დასკვნები, ხოლო ნორმის მე-3 ნაწილით კანონმდებელმა განსაზღვრა მტკიცებულებათა სათანადოობის გამოკვლევის წესი და დაადგინა, რომ საქმის გარემოებები, რომლებიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ.

სამოქალაქო სამართალწარმოება შეჯიბრებითობის პრინციპის დაცვით უნდა განხორციელდეს, რომლის თანახმადაც, თითოეული მხარე სარგებლობს თანაბარი შესაძლებლობით, განკარგოს ფაქტობრივი გარემოებების დადგენის საპროცესო საშუალებები. ამდენად, სამოქალაქო სამართალწარმოებაში თითოეული მხარის უფლებრივ ტვირთს წარმოადგენს იმ ფაქტების მითითება და დამტკიცება, რომლითაც მხარეებს სურთ დაასაბუთონ თავიანთი სასარჩელო მოთხოვნები ან გააქარწყლონ სასარჩელო მოთხოვნათა დასაბუთებლად მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 115-ე მუხლის თანახმად, სასამართლოს უპირველესი ამოცანა სამოქალაქო უფლების მართლზომიერად განხორციელების უზრუნველყოფაში მდგომარეობს. ნებისმიერი დავის განხილვისას, როგორც წესი, სასამართლო ამოწმებს უფლების გამოყენების და ვალდებულების შესრულების მართლზომიერების საკითხს და მის საფუძველზე აფასებს მხარეთა მიერ სასამართლოს წინაშე დაყენებულ მოთხოვნათა მართებულობას. წინააღმდეგ შემთხვევაში სასამართლოსათვის

მიმართვის უფლება თავის მნიშვნელობას კარგავს. უფლების გამოყენების მართლზომიერების შესაფასებლად კი აუცილებელია, მისი გამოყენების განმაპირობებელ გარემოებათა მართლზომიერების შეფასება.

განსახილველ შემთხვევაში, სს „ს-----მა“ ანაზღაურა დაზარალებულის ავტომანქანის შეკეთებისთვის აუცილებელი ხარჯები, კერძოდ, A-----ის მიერ გამოწერილი ინვოისი #9---ის მიხედვით მოხდა ავტომობილის შეკეთებისათვის აუცილებელი ხარჯების გამოთვლა, რომელმაც შეადგინა 15,875.85 ლარი, რომლის ანაზღაურებაც მოხდა სს „ს-----ი“-ს მიერ 18.01.2019 წელს.

სასამართლო აღნიშნული მტკიცებულებების სამართლებრივი შეფასებისა და ანალიზის საფუძველზე განმარტავს, რომ ზემოაღნიშნული მტკიცებულებებით ცალსახად და ერთმნიშვნელოვნად არ დასტურდება სადაზღვევო კომპანიის მიერ დამზვევისათვის ანაზღაურებული ზიანის ოდენობის რელევანტურობას არსებულ საბაზრო ფასებთან. წარმოდგენილი მტკიცებულებებით არ დასტურდება ასევე ის გარემოება, რომ დაზიანებული ავტომანქანის თავდაპირველ მდგომარეობაში მოსაყვანად ზუსტად ამ ოდენობის ხარჯების გაწევა იყო საჭირო. ზიანის კონკრეტული ოდენობის მტკიცების ტვირთი აწევს მოსარჩელე მხარეს, რომლის მოთხოვნას წარმოადგენს სწორედ კონკრეტული ოდენობის თანხის ზიანის სახით მოპასუხისათვის დაკისრებას. წარმოდგენილ შემთხვევაში კონკრეტული სერვის-ცენტრიდან (რომელიც შესაძლებელია დამზღვევსა და მზღვეველს შორის იყო ხელშეკრულებით შეთანხმებული) არ წარმოადგენს კონკრეტულ შემთხვევაში მიყენებული ზიანის ოდენობის განმსაზღვრელ სარწმუნო დოკუმენტს, არამედ კონკრეტულად ცენტრში ნაწილებისა და სამუშაოების კონკრეტულ ჩამონათვალს. მოსარჩელე მხარის მითითება აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ მოპასუხე მხარის მიერ მტკიცებულების წარმოუდგენლობაზე, სასამართლო მხედველობაში ვერ მიიღებს, რადგან როგორც უკვე აღნიშნა ზიანის ოდენობის თაობაზე სადავო ფაქტობრივი გარემოება წარმოადგენს მოსარჩელე მხარის მტკიცების ტვირთს და მხოლოდ ერთი ცნობის წარმოდგენა არ ათავისუფლებს და შესაბამისად, არ ახდენს მტკიცების ტვირთის გადატანას მეორე მხარეზე.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ავტოტრანსპორტის დაზღვევის პოლისი (ს.ფ. 22);
- ელექტრონული საჯარიმო ქვითარი (ს.ფ. 21);
- სქემატური ნახაზი (ს.ფ. 16);
- ფოტო-მასალა (ს.ფ. 41-67);

- სადაზღვევო შემთხვევის აქტი (ს.ფ. 70);
- „A-----ს ზარალის შეფასების აქტი (ს.ფ. 23-25);
- საგადახდო დავალება #8----- (ს.ფ. 27);
- მხარეთა ახსნა-განმარტება (ს.ფ. 17-20)

სამოტივაციო ნაწილი

4. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

სასამართლომ განიხილა სს „ს-----“ სარჩელი, შეისწავლა საქმეში არსებული მასალები და მიაჩნია, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, მოპასუხე ო-----ეს უნდა დაეკისროს 7000 ლარის გადახდა მოსარჩელის სასარგებლოდ.

5. კანონები, რომლებითაც სასამართლომ იხელმძღვანელა

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 832-ე, 992-ე მუხლები.
საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3, 208-ე მუხლები.

6. სამართლებრივი შეფასება

6.1. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, მხარეებს შეუძლიათ საქმის წარმოება მორიგებით დაამთავრონ. მოსარჩელეს შეუძლია უარი თქვას სარჩელზე, ხოლო მოპასუხემ - ცნოს სარჩელი. მოცემული ნორმა დისპოზიციურობის პრინციპს წარმოადგენს, რომელიც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ფუძემდებლური პრინციპია. მისი მნიშვნელობა იმაში მდგომარეობს, რომ იგი სრულ თავისუფლებას ანიჭებს მხარეებს, საკუთარი შეხედულებით განკარგონ მათი უფლებები. მოპასუხის მიერ სარჩელის ცნობა კი აღნიშნული პრინციპის ერთ-ერთი გამოვლინებაა, რომელიც პროცესის მონაწილის თავისუფალი ნების გამოვლინების შედეგია. ამავე კოდექსის 208-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, თუ მოსამზადებელ სხდომაზე მოპასუხე ცნობს სარჩელს, მოსამართლე გამოიტანს გადაწყვეტილებას სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ.

2019 წლის 16 მაისის მოსამზადებელ სხდომაზე მოპასუხემ ცნო სარჩელი 7000 ლარის ნაწილში. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სს „ს-----“ სარჩელი მოთხოვნის ამ ნაწილში საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

6.2. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 832-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ დამზღვევს შეუძლია ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, მოთხოვნა წაუყენოს მესამე პირს, მაშინ ეს მოთხოვნა გადადის მზღვეველზე, თუკი იგი აუნაზღაურებს დამზღვევს ზიანს.

სამოქალაქო კოდექსის აღნიშნული მუხლი განსაზღვრავს სადაზღვევო ურთიერთობებში დამკვიდრებული მესამე პირის მიმართ არსებული მოთხოვნის უფლების მზღვეველზე გადასვლის მექანიზმს (სუბროგაციის პრინციპი). საქართველოს უზენაესი სასამართლო 2016 წლის 22 ივნისის გადაწყვეტილებაში განმარტავს სუბროგაციის დოქტრინის სამართლებრივ ფუნქციას სადაზღვევო ურთიერთობის და დელიქტური ვალდებულებების ჭრილში, კერძოდ „..... აღნიშნული ნორმით გათვალისწინებულია შესაძლებლობა, რა დროსაც მზღვეველზე გადადის იმ მოთხოვნის უფლება, რაც გააჩნია დამზღვევს ზიანის მიყენებაზე პასუხისმგებელი პირის მიმართ და ამ უფლების გადასვლა ხორციელდება მზღვეველის მიერ გაცემული სადაზღვევო საზღაურის ფარგლებში. მოთხოვნის უფლების ასეთი გადასვლა ცნობილია „სუბროგაციის“ პრინციპის სახით. ეს პრინციპი გულისხმობს ისეთ შემთხვევას, როდესაც ერთი მხარე იკავებს სხვა პირის ადგილს ისე, რომ მას შეუძლია თავის სასარგებლოდ განახორციელოს ამ უკანასკნელის უფლებები მესამე პირის მიმართ. სუბროგაციის მეშვეობით დამზღვევის ნაცვლად მზღვეველს წარმოეშობა უფლება, გაცემული სადაზღვევო საზღაურის ფარგლებში, დამზღვევის ქონებრივი ინტერესის ხელმოფისაგან მოითხოვოს მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. სუბროგაციის დროს დამზღვევის, როგორც დაზარალებულის, ე.ი. როგორც კონკრეტული ვალდებულებით-სამართლებრივი ურთიერთობის კრედიტორის ადგილს იკავებს სადაზღვევო კომპანია (მზღვეველი). ასეთ შემთხვევაში ვალდებულებით-სამართლებრივი ურთიერთობის შინაარსი და ხასიათი არ იცვლება, მაგრამ იცვლება ამ ურთიერთობის კრედიტორი. ამ დროს ახალი მოთხოვნა კი არ წარმოიშობა, არამედ იცვლება მხოლოდ კრედიტორი, კერძოდ, დაზარალებული დამზღვევი იცვლება სადაზღვევო კომპანიით (მზღვეველით)......“

ამდენად, სუბროგაციის პრინციპის რეალიზაცია დამოკიდებულია მესამე პირის მიმართ დამზღვევის მოთხოვნის უფლების დაკმაყოფილებაზე. თუმცა მოიაზრებს, თუ არა კანონმდებელი ახალი კრედიტორის უფლებას იმავე მოცულობით მოითხოვოს ვალდებულების შესრულება მესამე პირისაგან. სასამართლო მიიჩნევს, რომ სუბროგაციის ფრაგმენტული განხილვა მხოლოდ სადაზღვევო ხელშეკრულების ფარგლებში ვერ იქნება მისი მიზნების შესატყვისი, კერძოდ, უზრუნველყოს ზიანის მიმყენებლის პასუხისმგებლობა

და ამავდროულად გამორიცხოს მზღვეველის უსაფუძვლო გამდიდრება. სამოქალაქო კოდექსის 832-ე მუხლი ერთმანეთს უკავშირებს დაზღვევის ხელშეკრულებას, რომელიც ნების ავტონომიის პრინციპებზეა აგებული და დელიქტურ ვალდებულებებს. **შესაბამისად, დაზღვევის ხელშეკრულების პირობების და მისთვის დამახასიათებელი კატეგორიების ავტომატური გადმოტანა დელიქტურ ვალდებულებებში დაუშვებელია. ამ თვალსაზრისით, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ზიანის ცნება და მისი მოცულობითი ნაწილი, რომელიც ორივე სამართლებრივ ურთიერთობაში განსხვავებული შინაარსით მოქმედებს.** ამის გათვალისწინებით, დოქტრინაში ერთმანეთისაგან მიჯნავენ სადაზღვევო-სამართლებრივ ზიანს და სამოქალაქო-სამართლებრივ ზიანს, რომელიც ხშირ შემთხვევაში არ არის ერთმანეთთან თანხვედრაში.

როგორც აღინიშნა, სადაზღვევო ხელშეკრულება მხარეთა ნების შედეგია, სადაც ისინი საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების გათვალისწინებით განსაზღვრავენ სახელშეკრულებო პირობებს. მათ შორის მომსახურების ხარისხი წარმოდგენს შეთანხმების საგანს, რომელიც თავის მხრივ გავლენას ახდენს საპირისპირო ვალდებულების მოცულობაზე. მოცემულ შემთხვევაშიც, სს „ს-----სა“ და დამზღვევს შორის არსებული სადაზღვევო ხელშეკრულების პირობებით და სადაზღვევო პოლისით განისაზღვრა სადაზღვევო კომპანიის მიერ ზიანის ანაზღაურების წესი, კერძოდ, ზარალის შეფასების აქტის (ხარჯთაღრიცხვის) შედგენის შემდეგ დგება სადაზღვევო შემთხვევის აქტი, რომელიც არის მზღვეველის მიერ სადაზღვევო ანაზღაურების გაცემის საფუძველი და რომლითაც მხარეები თანხმდებიან სადაზღვევო ანაზღაურების საბოლოო მოცემულობაზე, რის შემდეგაც ანაზღაურების თანხა, წინამდებარე ხელშეკრულებით დადგენილ ვადებში, გადაირიცხება დამზღვევის (მოსარგებლის) მიერ მითითებულ საბანკო ანგარიშებზე. საქმეში წარმოდგენილი შპს „A-----“-ს მიერ შედგენილი აქტის თანახმად, ზარალის ჯამურმა ოდენობამ შეადგინა 15 741.85 ლარი. ხოლო სადაზღვევო შემთხვევის დარეგულირების აქტის თანახმად, სადაზღვევო კომპანიამ დამზღვევს აუნაზღაურა ზიანი, ფრანშიზის გათვალისწინებით, 15 741.85 ლარის ოდენობით. შესაბამისად, მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილმა თანხამ შეადგინა 15741.85 ლარი.

სამოქალაქო კოდექსის 832-ე მუხლში ასახული ზიანის ანაზღაურება, როგორც უფლების გადასვლის წინაპირობა, სადაზღვევო ზიანის მნიშვნელობით მოიაზრება, რომლის მოცულობას განაპირობებს მხარეთა ნება. ამ პირობებით ზიანის ანაზღაურება წარმოადგენს სახელშეკრულებო ვალდებულების

შესრულების შედეგს და არ არის მიმართული დელიქტური რესტიტუციისაკენ. ამდენად, სახელშეკრულებო შესრულებით მესამე პირის ავტომატური ბოჭვა დაუშვებელია. აქედან გამომდინარე, სადაზღვევო კომპანიის მიერ ანაზღაურებული მოცულობა შედავებადი კატეგორიაა და ვერ იქნება უპირობოდ გაზიარებული ზიანის კონტექსტში.

როგორც აღინიშნა, სამოქალაქო კოდექსის 832-ე მუხლი, შესაძლებლობას ანიჭებს მზღვეველს წარუდგინოს მოთხოვნა მესამე პირს უკვე დელიქტურ-სამართლებრივი ურთიერთობების ჭრილში და ამავე ურთიერთობის ფარგლებში მოვალეს ანიჭებს დელიქტისთვის დამახასიათებელი შესაგებლის უფლებას, მათ შორის ზიანის მოცულობაზე.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლის თანახმად, რომელიც სხვა პირს მართლსაწინააღმდეგო, განზრახი ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიაყენებს ზიანს, ვალდებულია აუნაზღაუროს მას ეს ზიანი.

დელიქტური ვალდებულებები არასახელშეკრულებო ვალდებულებათა კატეგორიას მიეკუთვნება, რომელიც ზიანის მიყენების შედეგად წარმოიშობა. სამოქალაქო კოდექსის ზემოთ მითითებული ნორმა განსაზღვრავს იმ სავალდებულო წინაპირობებს, რომლებიც უნდა არსებობდეს დელიქტური ურთიერთობის წარმოშობისათვის, კერძოდ, უნდა არსებობდეს ზიანი, მართლსაწინააღმდეგო ბრალეული ქმედება და მიზეზობრივი კავშირი ქმედებასა და დამდგარ შედეგს შორის. ამდენად, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები უნდა შეესაბამებოდეს აღნიშნულ ნორმაში მითითებულ კონსტრუქციას, მტკიცების შესაბამისი სქემის გათვალისწინებით, სადაც ზიანის მოცულობა წარმოადგენს მოსარჩელის მტკიცების სფეროს.

სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლით დადგენილ პრინციპს, რომლის მიხედვით, ზიანი უნდა ანაზღაურდეს სრული მოცულობით, არ გულისხმობს მოვალის არათანაზომიერ ვალდებულებას. უპირველეს ყოვლისა გასათვალისწინებელია, რომ ზიანის ანაზღაურების ინსტიტუტი ემსახურება არა ზიანის მიმყენებლის დასჯას, არამედ იმ დანაკლისის შევსებას, რომელიც მართლსაწინააღმდეგო ქმედების შედეგად სხვა პირს მიაღწა. ამიტომ, კრედიტორი ვალდებულია კეთილსინდისიერების პრინციპის გათვალისწინებით მოახდინოს ზიანის მოცულობის შესაძლებელი მინიმალიზაცია. დანაკლისის განსაზღვრის სტანდარტი შემოიფარგლება საბაზრო ღირებულების შეფასების კრიტერიუმით. განსახილველ შემთხვევაში, სადაზღვევო კომპანიის მიერ მტკიცებულების სახით წარმოდგენილია „A-----“-ს მიერ შედგენილი აქტი, რომლის

საფუძველზე მოსარჩელემ უზრუნველყო საკუთარი ვალდებულების შესრულება დაზღვევის ხელშეკრულების კონტრაქტის მიმართ. ზემოთ სასამართლომ აღნიშნა, რომ ამგვარი მოდელით ზიანის მოცულობას განაპირობებს მხარეთა შეთანხმება, საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების გათვალისწინებით (ერთ შემთხვევაში მომსახურების ხარისხი, რასაც უკავშირდება შესატყვისი სადაზღვევო პრემია). ამ სქემით ზიანის ანაზღაურება მისაღებია დაზღვევის ხელშეკრულების მხარეებისათვის, თუმცა ვერ იქნება ავტომატურად მბოჭავი მესამე პირებისათვის, რომელთა სამართლებრივი მდგომარეობა ვალდებულებითია. ამადროულად, „A-----“ -ს ფასების გაანგარიშების ცხრილი წარმოადგენს არა საბაზრო ღირებულების მაჩვენებელს, არამედ ერთ-ერთი კონკრეტული მეწარმე სუბიექტის მიერ შემოთავაზებულ ფასების ჩამონათვალს.

აქედან გამომდინარე, სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოთხოვნის ნაცნობი ნაწილის მიღმა, მოსარჩელემ ვერ უზრუნველყო მისი მტკიცების სფეროში შემავალი, სადავოდ გამხდარი ფაქტობრივი გარემოების დადასტურება. შესაბამისად, არ არსებობს დელიქტურ-სამართლებრივი ვალდებულების სავალდებულო ელემენტი და ამ ნაწილში სარჩელი უსაფუძვლოა.

7. საპროცესო ხარჯები

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა შეადგენს: ამ კოდექსის 38-ე მუხლის „ა“, „ბ“, „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში – დავის საგნის ღირებულების 3%-ს, მაგრამ არანაკლებ 100 ლარისა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველის ნაწილის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მაშინ ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს მიეკუთვნება სარჩელის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 49-ე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, თუ სასამართლოს მთავარ სხდომამდე მოსარჩელე უარს იტყვის

სარჩელზე, მოპასუხე ცნობს სარჩელს ან მხარეები მორიგდებიან, მხარეები მთლიანად თავისუფლდებიან სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან.

ვინაიდან სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის - 210 ლარის გადახდა.

ამავე დროს, მოსარჩელის მიერ გადახდილი ბაჟი - 263 ლარი უნდა ჩაითვალოს ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად.

8. უზრუნველყოფის ღონისძიებასთან დაკავშირებული საკითხები

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებული არ ყოფილა.

სარეზოლუციო ნაწილი

სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3, მე-8, 49-ე, 53-ე, 208-ე, 243-244-ე, 248-249-ე, 257-ე, 364-365-ე, 367-ე, 369-ე მუხლებით და

გადაწყვეტა

1. სს „ს-----“ სარჩელი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.
2. დაეკისროს ო-----ეს, სს „ს-----“ სასარგებლოდ 7000 ლარის გადახდა.
3. დაეკისროს ო-----ეს, სს „ს-----“ სასარგებლოდ, მის მიერ სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი 210 ლარის ანაზღაურება. მოსარჩელის მიერ გადახდილი ბაჟი - 263 ლარი ჩაითვალოს ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად.
4. გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოში დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩაბარებიდან 14 დღის ვადაში, სარეზოლუციო ნაწილის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული წესების დაცვით თბილისის საქალაქო სასამართლოს მეშვეობით.
5. გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება გადაწყვეტილების გამოცხადებას ან მისთვის ცნობილია გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა, გამოცხადდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა

დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

**მოსამართლე
კოპალიანი**

ირაკლი